

ЛОКАЛЬНА ЕЛЕКТРОСИСТЕМА РОЗПОДІЛЕНОЇ ГЕНЕРАЦІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИВАТНИХ ДАХОВИХ СЕС ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ОЕС УКРАЇНИ

Жарков А. В.

Товариство з обмеженою відповідальністю "ЮБС-Холод"

Розроблені і запатентовані когенераційні СЕС з перспективою утворення локальної електромережі розподіленої генерації.

Постановка проблеми. Вплив відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) на функціонування ОЕС України та підвищення енергетичної ефективності приватних дахових СЕС за рахунок когенерації є вкрай актуальними для України.

Аналіз останніх досліджень. На прикладі локальних електричних систем з відновлюваними джерелами енергії (ВДЕ) показано, що завдяки розподіленій генерації можна суттєво покращити керуваність процесів генерування, транспортування, розподілу та споживання електроенергії, [1,2,3].

Мега статті. Обґрунтувати доцільність інтеграції в електричну мережу розподіленої генерації (ЕМРГ) розроблених нами когенераційних сонячних електростанцій з охолоджувальними фотоелектричними модулями (ФЕМ) циліндричної форми.

Основна частина. 3 січня 2016 р. в Україні введено "зелений" тариф на електроенергію, вироблену приватними СЕС потужністю до 30 кВт з прив'язкою до курсу ЄВРО. На 1.07.2019 в приватних домогосподарствах (ПДГ) установлено 11888 дахових СЕС потужністю 276 МВт (рис.1), на що інвестовано більше 240 млн. коштів домовласників.

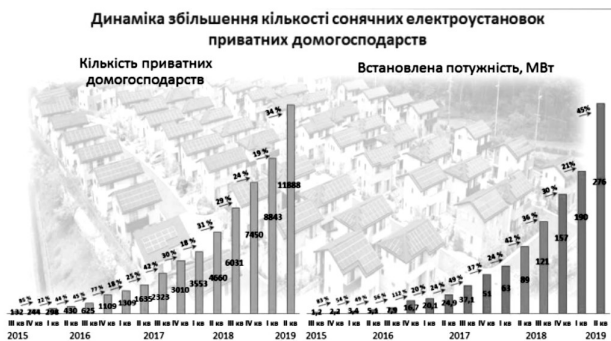

Рисунок 1 – Динаміка збільшення кількості приватних СЕС в Україні за період 2014-2019 рр.

Помісячні надлишки електроенергії ПДГ продають в енергосистему. За 2018 р. домогосподарствами продано за "зеленим" тарифом 82204 МВт.год. екологічно чистої електроенергії.

За даними АСКОЕ нами побудовані ДГН перших дахових СЕС різної потужності, розташованих у різних місцях нашого міста: СЕС1, Руст=20 кВт, СЕС2 - 5,2 кВт і СЕС3- 30 кВт (рис. 2), просумували їх (рис.3), і порівняли з ДГН переробних підприємств міста (м'ясокомбінату і молокозаводу, рис. 4) та ДГН енергосистем: Дніпровської (рис.5) та ОЕСУ (рис.6).

Рисунок 2 – Дахова СЕС3, праворуч – інвертор

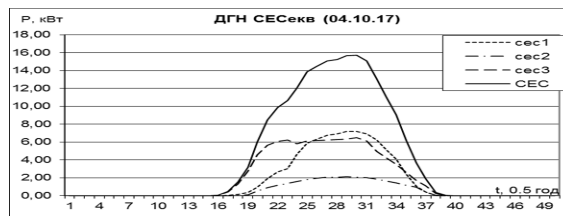

Рисунок 3 – Сумування ДГН трьох СЕС, Р_{пик} о 14 год

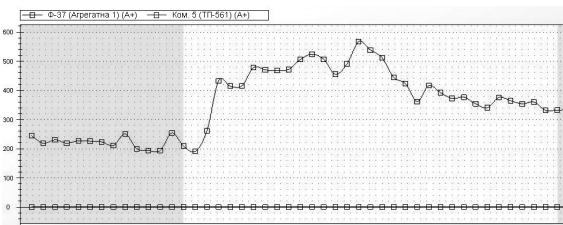

Рисунок 4 – ДГН Молокозаводу «ОЛКОМ»

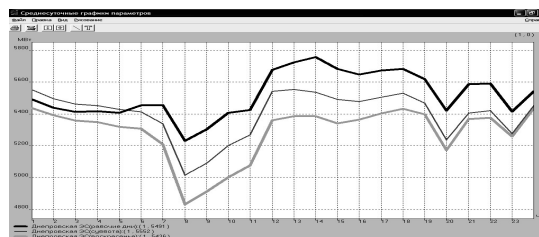

Рисунок 5 – ДГН Дніпровської енергосистеми

Кореляційний аналіз ДГН СЕС і переробних підприємств показав високий і дуже високий кореляційний зв'язок між ними (коефіцієнт Пірсона $r_{xy} = 0,80...0,94$) [3].

На рис. 7 подано результати комерційної діяльності 3-х СЕС за 15 місяців. СЕС3 почала працювати з вересня, а у СЕС1 і СЕС2 в опалювальний період продаж відсутній, так як згенеровану електроенергію витрачали на електроопалення.

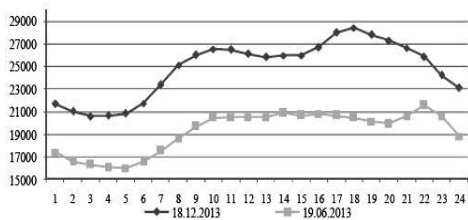

Рисунок 6 – ДГН ОЕС України, 2013 р.

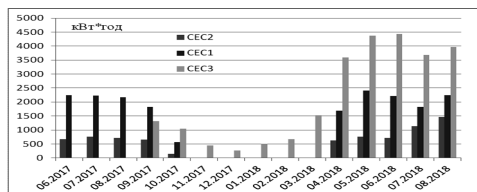

Рисунок 7 – Продаж електроенергії трьома СЕС

Для підвищення ефективності невеликих СЕС нами розроблено і запатентовано кілька принципових схем когенераційних СЕС (Пат. №№ 103043, 107333, 107991) [4,5] з гібридними ФЕМ циліндричної форми.

Сонячний ФЕМ циліндричної форми містить дві скляні колби з боросилікатного скла, яке забезпечує пропуск хвиль сонячної радіації в діапазоні 0,4 ... 2,7 мкм. Колба меншого діаметра розташована в прозорій колбі більшого діаметра (одна в одній), з'єднані між собою подібно посудині Дьюара з вакуумною порожниною між ними [4]. Сонячне світло вільно проходить через зовнішню прозору трубку і попадає на поверхню фотоселектроперетворювачів (ФЕП), розташованих на внутрішній скляній трубці меншого діаметру. Така конструкція ФЕМ забезпечує збільшення кількості поглиненого світла (а, отже, і кількості генерованої електроенергії) протягом дня, без зміни його положення. Охолоджувальна рідина, проходячи по трубкам, відбирає тепло, знижуючи робочу температуру ФЕП, що забезпечує збільшення його ККД. Рух охолоджувальної рідини в ФЕМ від нижньої до верхньої частини колектора забезпечується за принципом термосифона або теплової труби.

Найбільш ефективним електроопаленням приватного будинку з СЕС є поєднання водяного електрокотла з тепловим рідинним акумулятором в підвальному приміщенні, сонячного колектора на даху, договору з електропостачальником на пільговий тариф на опалювальний сезон (до 3000 кВт.год на місяць) і дифтарифного електролічильника. Запропонована схема електроопалення дає суттєву економію коштів домогосподарю, позитивно впливає на ДГН ОЕС України, зменшує втрати електроенергії в локальній електромережі і в ОЕСУ.

Висновок. Приватні дахові СЕС, на відміну від потужних промислових СЕС, ніякого негативного впливу на роботу енергосистеми не здійснюють, а навпаки - сприяють вирівнюванню загального ДГН ОЕС України. Розподілена генерація на основі дахових СЕС має значні переваги, як з точки зору енергосистеми, так і з точки зору суспільства. Максимуми ДГН СЕС співпадають з денними піками Дніпровської енергосистеми та ОЕС України (рис.5,6). Отже

вони без проблем можуть утворювати локальну ЕМ-РГ, а в перспективі утворити локальну електромережу для зарядки електромобілів.

Перевага когенераційних СЕС з охолоджувальними ФЕМ циліндричної форми полягає в збільшенні загального ККД, спрощенні монтажу на горизонтальному даху, в можливості маневрування ДГН за рахунок зміни генерації електричної потужності на теплову і навпаки.

Список використаних джерел

1. Використання технологій Smart Grid для підвищення ефективності електропостачання споживачів / Мороз О. М., Черемісін М. М., Савченко О. А., Попадченко С. А., Дюбко С.В. *Енергетика: економіка, технології, екологія*. 2017. №3. С. 82-86.

2. Лежнюк П. Д., Комар В. О., Кулик В. В. Вплив відновлюваних джерел енергії на функціонування розподільних електричних мереж. *Енергетика та електрифікація*. 2015. № 1. С. 8–12.

3. Жарков А. В. Аналіз роботи приватних СЕС та підприємств міста щодо їх інтеграції в локальну електромережу. *Відновлювана енергетика та енергоефективність у XXI столітті: матеріали XIX міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, 2018. С. 277-281.

4. Галько С. В., Жарков В. Я., Жарков А. В. Технології та засоби перетворення відновлюваних джерел енергії для приватних домогосподарств: монографія. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр "Люкс", 2019. 215 с.

5. Спеціалізована БД "Винаходи (корисні моделі) в Україні" [Електронний ресурс]. URL: <http://base.ukrpatent.org/searchINV/search.php?action=viwsearchres>.

Аннотація

ЛОКАЛЬНАЯ ЭЛЕКТРОСИСТЕМА РАСПРЕДЕЛЁННОЙ ГЕНЕРАЦИИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЧАСТНЫХ КРЫШНЫХ СЭС И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ОЭСУ

Жарков А. В.

Разработаны и запатентованы когенерационные СЭС с перспективой образования локальной электросети распределённой генерации.

Abstract

LOCAL ELECTRICAL SYSTEM OF DISTRIBUTED GENERATION USING PRIVATE ROOF SOLAR POWER PLANTS AND THEIR INFLUENCE ON THE UES UKRAINE

A. Zharkov

Developed and patented cogeneration SES with the prospect of the formation of a local electric grid of distributed generation.